

สัญญาประกันชีวิตคือ สัญญาซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะจ่ายเงินให้แก่ผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตหรือมี
ชีวิตจนถึงเวลาที่ตกลงกันไว้ และในการนี้ผู้เอาประกันภัยตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่า “เบี้ยประกัน”

สัญญาประกันภัย เป็นสัญญาที่ต้องมีคู่สัญญา 2 ฝ่ายคือ

1. ผู้เอาประกันภัย คือ คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตกลงจะส่งเงินค่าเบี้ยประกันภัย
2. ผู้รับประกันภัย คือ คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้เมื่อมีการ
เสียชีวิต(อาศัยเหตุมรณะ)หรือเมื่อสัญญาครบกำหนด(อาศัยความทรงชีพ)

มาตรา 862 : บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัย 3 ฝ่าย คือ

1. ผู้เอาประกันภัย
2. ผู้รับประกันภัย
3. ผู้รับประโยชน์ คือบุคคลผู้ซึ่งจะพึงได้รับค่าสินไหมทดแทนหรือรับจำนวนเงินชี้ให้จากผู้รับประกันภัย
 - ผู้รับประโยชน์จะมีหรือไม่ก็ได้แล้วแต่ผู้เอาประกันภัย
 - ผู้เอาประกันภัยกับผู้รับประโยชน์ จะเป็นบุคคลเดียวกันก็ได้เพราะกฎหมายระบุไว้ / จะเป็นใครก็ได้
ไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย

ลักษณะของสัญญาประกันภัย

1. เป็นสัญญาต่างตอบแทน : คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างมีหน้าที่ต้องปฏิบัติและตอบแทนซึ่งกันและกัน
2. เป็นสัญญาเสี่ยงโชค
3. เป็นสัญญาที่ผู้เอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสีย

มาตรา 863 “อันสัญญาประกันภัยนั้น ถ้าผู้เอาประกันภัยมิได้มีส่วนได้เสียในเหตุที่ประกันภัยไว้นั้นไซ้ ท่านว่าย่อม
ไม่ผูกพันคู่สัญญาแต่อย่างหนึ่งอย่างใด”

ผู้มีส่วนได้เสีย หมายถึง ผู้ที่จะได้รับความเสียหายหรือสูญเสียจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (เช่น ผู้เอาประกันเสียชีวิต)

หลักส่วนได้เสียในกรณีประกันชีวิตสามารถพิจารณาได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

- ผู้เอาประกันภัย เป็นผู้ขอเอาประกันภัยตนเอง : ตามกฎหมายทุกคนมีส่วนได้เสียในชีวิตตนเองย่อมสามารถเอา
ประกันชีวิตตนเองได้ รวมถึงจะให้ใครเป็นผู้รับประโยชน์ก็ได้
- การขอเอาประกันชีวิตบุคคลอื่น : บุคคลนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน อาจเป็นทางสายเลือด(พ่อแม่ลูก)
ทางภรรยา(สามีภรรยาไม่ว่าจะมีการจดทะเบียนสมรสหรือไม่) ทางธุรกิจ(นายจ้าง ลูกจ้างเจ้านี่)

*** การเป็นเพื่อนสนิท แฟน คู่รัก(แม้ต่อมาจะสมรสกันในภายหลัง) ก็ไม่ถือว่ามีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย

เวลาที่ต้องมีส่วนได้เสีย จะถือเอาขณะวันที่เริ่มสัญญาเป็นสำคัญ แม้ว่าหากต่อมาส่วนได้เสียนั้นจะหมดไปแล้วก็ไม่
ทำให้ความสมบูรณ์ของสัญญาหมดไป

ตัวอย่าง : สามีทำประกันชีวิตของภรรยาโดยได้มีการระบุสามีเป็นผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ ต่อมาสามีภรรยาคู่นี้ได้
หย่าขาดจากกัน แม้ความสัมพันธ์จะเปลี่ยนแปลงไป สัญญานี้ก็ยังมีผลสมบูรณ์ หากภรรยาซึ่งเป็นผู้เอาประกันเสียชีวิต สามีก็
ยังคงมีสิทธิได้รับเงินชดใช้ตามกรมธรรม์ (เว้นแต่ ได้มีการเปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์ก่อนที่ผู้เอาประกันเสียชีวิต)

ไม่มีส่วนได้เสีย

สัญญาไม่มีผลผูกพัน

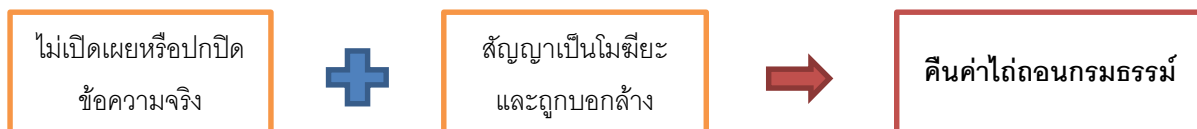

คืนเบี้ยประกันภัย

4. เป็นสัญญาที่ต้องอาศัยความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยิ่ง

ในขณะทำสัญญาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยเป็นผู้ที่ต้องมีหน้าที่เปิดเผยข้อความจริง หากผู้เอาประกันภัยแถลงข้อความจริงอันเป็นเท็จหรือไม่เปิดเผยข้อความจริงอันเป็นสาระสำคัญ ซึ่งถ้าหากผู้รับประกันภัยทราบความจริงอาจบอกปิดไม่ยอมรับทำประกันชีวิตหรืออาจเพิ่มเบี้ยประกันภัย สัญญาประกันชีวิตนั้นจะตกเป็น “โมฆียะ” (มาตรา 865)

โมฆียะ หมายถึง การกระทำที่ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย สัญญามีผลสมบูรณ์จนกว่าจะถูกบอกล้างสัญญา โดยการบอกล้างสัญญาต้องทำภายใน 1 เดือนนับแต่ทราบมูลเหตุอันจะบอกล้างได้หรือภายใน 2 ปีนับแต่วันทำสัญญา ผลของการบอกล้างสัญญาคือ บริษัทจะคืน “ค่าไถ่ถอนกรมธรรม์” (จำนวนเงินที่หักด้วยค่าเสียหาย)

5. เป็นสัญญาที่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ

ถึงแม้สัญญาประกันภัยจะเป็นสัญญาที่ไม่มีแบบ อาศัยเพียงคำเสนอและคำสนองที่ถูกต้องตรงกัน สัญญาที่เกิดขึ้นและมีผลตามกฎหมายแล้ว แต่หากจะฟ้องร้องบังคับคดี มาตรา 867 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า จำเป็นจะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบหรือตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ มิฉะนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้

การแถลงอายุคลาดเคลื่อน (มาตรา 893)

ในการทำสัญญาประกันชีวิตนั้น อายุของผู้เอาประกันภัยถือว่ามีความสำคัญมากเพราะเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่ามาใช้ในการคำนวณเบี้ยประกันภัย อย่างไรก็ตาม หากมีการแถลงอายุไว้กับผู้รับประกันภัยคลาดเคลื่อนหรือไม่ตรงตามความเป็นจริง ผลของสัญญาจะถูกพิจารณาตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- กรณี แถลงอายุคลาดเคลื่อนที่อายุจริงยังอยู่ในพิสัยการค่า : สัญญายังคงมีผลสมบูรณ์
 - อายุที่แถลงต่ำกว่าอายุจริง : สัญญาสมบูรณ์ แต่จำนวนเงินเอาประกันลดลงตามส่วน(เท่าเบี้ยที่จ่าย)
 - อายุที่แถลงสูงกว่าอายุจริง : สัญญาสมบูรณ์ ทั้งนี้ บริษัทจะคืนเบี้ยประกันภัยส่วนเกิน
- กรณี แถลงอายุคลาดเคลื่อนซึ่งอายุจริงอยู่นอกพิสัยการค่าปกติ : สัญญาตกเป็นโมฆียะ บริษัทจะคืนเบี้ยทั้งหมดโดยไม่หักค่าใช้จ่าย และบอกเลิกสัญญาประกันภัย

ผู้รับประโยชน์ จะเป็นใครก็ได้ จะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ และไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้เสียกับผู้เอาประกันภัย โดยผู้รับประโยชน์จะมีมากกว่า 1 คนก็ได้ โดยหากไม่ได้ระบุสัดส่วนกำกับเอาไว้ ผู้รับประโยชน์ทุกคนจะได้รับผลประโยชน์ในอัตราเฉลี่ยที่เท่ากัน

การเปลี่ยนแปลงผู้รับประโยชน์ : ผู้เอาประกันสามารถเปลี่ยนแปลงตัวผู้รับประโยชน์ได้ตลอดเวลาที่กรมธรรม์ยังมีผลบังคับ อย่างไรก็ตาม หากได้มีการส่งมอบกรมธรรม์นั้นให้ผู้รับประโยชน์ไปแล้วและผู้รับประโยชน์ได้แสดงความจำนงเป็นหนังสือไปยังผู้รับประกันภัยว่าตนจะถือเอาประโยชน์แห่งสัญญานั้นแล้ว ผู้เอาประกันจะเปลี่ยนแปลงตัวผู้รับประโยชน์ใหม่ไม่ได้ เว้นแต่ผู้รับประโยชน์เดิมยินยอม (มาตรา 891)

การเปลี่ยนแปลงผู้รับประโยชน์ สามารถทำได้โดยแจ้งให้บริษัททราบเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อบริษัทจะได้ทำการเปลี่ยนแปลงในกรมธรรม์และออกใบสลิปหลังกรมธรรม์ไว้ให้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้การเปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์จะมีผลสมบูรณ์ต่อเมื่อกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทเป็นผู้ลงนามและประทับตราไว้เป็นสำคัญ โดยการเปลี่ยนผู้รับประโยชน์จะมีผลบังคับตามกรณีดังต่อไปนี้

1. กรณีผู้รับประโยชน์คนใหม่เป็นบิดา มารดา สามีภริยา หรือบุตรของผู้เอาประกันภัย การเปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์จะมีผลนับแต่วันที่ผู้เอาประกันภัยแสดงเจตนา
2. หากมิใช่บุคคลตามข้อ 1. การเปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์จะมีผลบังคับเมื่อได้รับความเห็นชอบจากบริษัท

หากเกิดกรณีผู้รับประโยชน์เสียชีวิตก่อนผู้เอาประกัน สัญญาประกันชีวิตยังคงมีผลบังคับโดยสมบูรณ์ ทั้งนี้ผู้เอาประกันควรแจ้งขอเปลี่ยนแปลงผู้รับประโยชน์ใหม่ เพราะหากมิได้แจ้งบริษัทเพื่อขอเปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์ หากต่อมาเมื่อผู้เอาประกันเสียชีวิต ผลประโยชน์ตามกรมธรรม์จะพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

- กรณีระบุผู้รับประโยชน์ไว้คนเดียว : บริษัทจะจ่ายเงินเอาประกันเข้ากองมรดกให้กับทายาทของผู้เอาประกัน
- กรณีระบุผู้รับประโยชน์ไว้หลายคน : บริษัทจะจ่ายเงินเอาประกันให้กับผู้รับประโยชน์ที่ยังมีชีวิตอยู่คนละเท่าๆกัน

สิทธิของเจ้าหนี้ในจำนวนเงินเอาประกันภัย (มาตรา 897)

ผู้เอาประกันภัยสามารถจะระบุชื่อผู้รับประโยชน์ในกรมธรรม์หรือไม่ก็ได้ ซึ่งการเลือกที่จะระบุชื่อผู้รับประโยชน์ในกรมธรรม์หรือไม่นั้นจะส่งผลต่อสิทธิของเจ้าหนี้ในจำนวนเงินเอาประกันภัยที่ต่างกันด้วย ดังนี้

- กรณีกรมธรรม์ไม่ระบุชื่อผู้รับประโยชน์ : หากผู้เอาประกันภัย(ลูกหนี้)เสียชีวิต จำนวนเงินเอาประกันจะตกเข้าสู่กองมรดก ซึ่งเจ้าหนี้มีสิทธิที่จะเรียกร้องจากกองมรดกหรือสามารถบังคับชำระหนี้ได้เต็มมูลหนี้
- กรณีกรมธรรม์ที่ระบุชื่อผู้รับประโยชน์ : หากผู้เอาประกันภัย(ลูกหนี้)เสียชีวิต เจ้าหนี้จะเรียกร้องหรือบังคับให้ชำระหนี้ได้เพียงเฉพาะเบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันภัยได้ส่งไปแล้วเท่านั้น

สิทธิเรียกร้องต่อผู้ก่อมรณภัย (มาตรา 896)

กรณีที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตเพราะการทำละเมิดของบุคคลภายนอก ผู้รับประกันภัยยังคงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินตามสัญญาประกันชีวิตให้แก่ผู้รับประโยชน์ และถึงแม้ได้จ่ายเงินแก่ผู้รับประโยชน์ไปแล้ว ผู้รับประกันภัยก็ไม่สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนที่ได้จ่ายไปคืนจากบุคคลภายนอกผู้ทำละเมิดได้ อย่างไรก็ตาม ทายาทของผู้เอาประกันแม้จะได้รับเงินตามสัญญาประกันชีวิตไปแล้ว ก็ยังคงมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้ทำละเมิดได้อีก (ประกันชีวิต ไม่มีหลักการรับช่วงสิทธิ)

ข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้รับประกันภัย (มาตรา 895)

บริษัทจะไม่จ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้หากเกิดกรณีดังต่อไปนี้

- ผู้เอาประกันภัยฆ่าตัวตาย(กระทำอัตวินิบาต) ภายใน 1 ปีนับแต่วันทำสัญญา : ผลคือบริษัทจะคืนเบี้ยที่ชำระมาแล้วทั้งหมดเข้ากองมรดกให้ทายาทของผู้เอาประกันภัย

- ผู้เอาประกันภัยถูกผู้รับประโยชน์ฆ่าตายโดยเจตนา (ตลอดสัญญา) : ผลคือบริษัทจะคืนเงิน “ค่าไถ่ถอนกรมธรรม์” ให้แก่ทายาทของผู้เอาประกันภัย (แต่หากกรมธรรม์ยังไม่มีค่าเวนคืน บริษัทอนุโลมคืนเบี้ยประกันชีวิตที่ได้ชำระมาแล้วทั้งหมด) * กรณีกรมธรรม์ระบุผู้รับประโยชน์ไว้หลายคน ผู้รับประโยชน์ที่ไม่มีส่วนรู้เห็น จะยังคงได้รับเงินเอาประกันภัยตามสัดส่วน

การบอกเลิกสัญญาประกันชีวิต (มาตรา 894)

ผู้เอาประกันภัยจะบอกเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได้ด้วยการหยุดชำระเบี้ย แต่หากผู้เอาประกันภัยเคยส่งเบี้ยประกันภัยมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี กรมธรรม์ส่วนใหญ่จะมีมูลค่าเงินสดเกิดขึ้นแล้ว ดังนั้นผู้เอาประกันภัยก็มีสิทธิที่จะได้รับเงิน “ค่าเวนคืน” หรือรับกรมธรรม์ใช้เงินสำเร็จจากบริษัทประกันภัยด้วย

อายุความในการฟ้องร้องบังคับคดี

สำหรับสัญญาประกันชีวิตไม่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยตรงในเรื่องอายุความฟ้องร้อง จึงต้องนำหลักกฎหมายทั่วไปซึ่งได้มีการกำหนดเรื่องอายุความ 10 ปีนับแต่วันที่สิทธิมาใช้บังคับแทน ดังนั้นหากผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ต้องการใช้สิทธิฟ้องผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันชีวิตจะต้องดำเนินการภายใน 10 ปีนับแต่วันที่สิทธิฟ้องร้อง หากพ้นกำหนดดังกล่าว บริษัทสามารถปฏิเสธการชดใช้ตามสัญญาได้

ศรีกรุง
ประกันชีวิตโบรคเกอร์